

Caracterizarea personajului Dinu Paturica din romanul Ciocoi vechi si noi scrisa de Nicolae Filimon

Dinu Paturica reprezinta tipul "ciocoiului nou", autohton, fiul unui marunt boier de tara, "treti-logofatul" Ghinea Paturica. Numele de "Paturica" este, iarasi, simbolic si sugereaza dorinta de inavutire, de parvenire. Dinu Paturica s-a insusit toate naravurile epocii fanariote. Fanariotismul este ca o boala molipsitoare, care contamineaza tot. "Ciocoiul nou" isi depaseste modelul, este mult mai perfid si mai viclean, mai pervers si mai diabolic, mai lipsit de scrupule, decat "ciocoiul vechi". Daca Andronache Tuzluc mai avea slabiciuni umane, Dinu Paturica este inuman si cinic.

Si Dinu Paturica isi incepe ascensiunea de jos, de la umila slujba de "ciubucciu" la curtea lui Andronache Tuzluc. Devine, apoi, vataf, inlaturandu-l, prin intriga, pe vechiul vataf al curtii, Gheorghe. Dupa ce isi mineaza stapanul, Dinu Paturica isi continua ascensiunea, in vremea domniei lui Alexandru Sutu, ultimul domn fanariot. In timpul revolutiei de la 1821, il vinde pe Tudor Vladimirescu lui Alexandru Ipsilanti si este rasplatit, de conducatorul eteristilor, cu slujba de "ispravnic" de Prahova si Sacuieni. Ca ispravnic, supune cele doua judete unui jaf necrutator. Taranii se plang "cu rogojina aprinsa-n cap si cu jalba-n protap" - cum spune, cu o expresie populara, N. Filimon - lui Gheorghe Ghica, primul domn pamantean - dupa dominatia fanariota de aproape doua veacuri, care il azvarle in oca, unde-si gaseste sfasitul. N. Filimon a tinut, cu orice pret, sa-si pedepseasca eroul.

Finalul romanului este nu numai senzational, dar si moralizator. Tinand cont de datele structurale ale epocii, un personaj ca Dinu Paturica era sortit, mai curand, sa izbandeasca pana la capat, decat sa fie infrant. N. Filimon a facut din Dinu Paturica un personaj cu existenta parabolica. In raport cu Andronache Tuzluc, Dinu Paturica este tipul arivistului rafinat, cult si instruit, dar cu atat mai periculos. Cartea sa de capatai - pe care o citeste mereu - este, nu intamplator, "Principiile" lui Machiavelli. N. Filimon a creat, prin Dinu Paturica, un personaj memorabil, un tip de arivist capabil a sta in rand cu marii arivisti ai literaturii universale, cu Rastignac al lui Balzac si Julien Sorel al lui Stendhal.